

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum superbia sit peccatum? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

De superbia, in octo articulos diuisa.

Postea considerandum est de superbia. Et primo, de superbia in communi. Secundo, de peccato primi hominis quod ponitur esse superbia.

- ¶ Circa primum quærentur octo.
- ¶ Primo, vtrum superbia sit peccatum?
- ¶ Secundo, vtrum sit vitium speciale?
- ¶ Tertio, in quo sit sicut in subiecto?
- ¶ Quarto, de speciebus eius.
- ¶ Quinto, vtrum sit peccatum mortale?
- ¶ Sexto, vtrum sit grauissimum omnium peccatum?
- ¶ Septimo, de ordine eius ad alia peccata.
- ¶ Octauo, vtrum debeat poni vitium capitale?

ARTIC. I.

Vtrum superbia sit peccatum?

784
1.2. q. 84
ar. 2. q.
Mal. 4. 8
ar. 2. ad
16. et Ps.
46. co. 1.
c. 29. ha
betur in
ter opera
Aug. in
fin. 10. 3.
Idē dicit
li. 11. sup.
Gen. c. 14
a me. 10.
mo 3.
c. 6. 10. 1.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod superbia non sit peccatum. Nullum enim peccatum est re promissum a Deo. Promittit enim Deus quod ipse facturus est: non est autem actor peccati. Sed superbia connumeratur inter re promissiones diuinas. Dicitur enim Isaiæ 60. Ponom te in superbiam seculorum: gaudium in generationem & generationem. Ergo superbia non est peccatum.

¶ 2 Præterea, Appetere diuinam similitudinem non est peccatum. Hoc enim naturaliter appetit quilibet creatura, & in hoc optimum eius consistit: & præcipue hoc conuenit rationali creatura, quæ facta est ad imaginem & similitudinem Dei. Sed sicut dicitur in libro * sententiarum Prosperi, Superbia est amor propriæ excellentiæ, per quam homo Deo assimilatur, qui est excellentissimus. Vnde dicit Augustinus in 2. Confess. Superbia celsitudinem imitatur, cum tu sis vnus super omnia Deus excelsus. Ergo superbia non est peccatum.

¶ 3 Præterea, Peccatum non solum contrariatur virtuti, sed etiam opposito vitio, vt patet per Philosophum in 2. Ethi. Sed nullum vitium inuenitur oppositum

ficum esse superbia. Ergo superbia non est peccatum. SED contra est, quod dicitur Tob. quarto, Superbiam numquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas.

RESPONDEO dicendum, quod superbia nominatur ex hoc quod aliquis per voluntatem tendit supra id quod est. Vnde dicit Isidor. in lib. * Etymologiarum, Superbus dicitur est, quia superuult videri, quam est. Qui enim vult supergredi quod est, superbus est. Habet autem hoc ratio recta, ut voluntas vniuscuiusque feratur in id quod est proportionatum sibi: & ideo manifestum est quod superbia importat aliquid quod aduersatur rationi rectæ. Hoc autem facit rationem peccati: quia secundum Dionysium quarto capite de * diuinis nominibus, Malum animæ est præter rationem esse. Vnde manifestum est quod superbia est peccatum.

Ad primum ergo dicendum, quod superbia dupliciter accipi potest. Vno modo, ex eo quod supergreditur regulam rationis. Et sic dicimus eam esse peccatum. Alio modo potest superbia nominari simpliciter à superexcessu. Et secundum hoc omne superexcedens potest nominari superbia. Et ita re promittitur à Deo superbia, quasi quidam superexcessus bonorum. Vnde & glo. Hier. * dicit ibidem, quod est superbia bona & mala. Quamuis etiam dici possit quod superbia ibi accipitur materialiter pro abundantia rerum, de quibus possunt homines superbire.

Ad secundum dicendum, quod eorum quæ naturaliter homo appetit, ratio est ordinatrix: & ita si aliquis à regula rationis recedit vel in plus vel in minus, erit talis appetitus vitiosus: sicut patet de appetitu cibi, qui naturaliter desideratur. Superbia autem appetit excellentiam in excessu ad rationem rectam. Vnde Augustinus * dicit in decimo quarto de ciuitate Dei, quod superbia est peruersæ celsitudinis appetitus. Et inde est etiam, quod sicut Augustinus † dicit in decimo nono de ciuitate Dei, superbia peruersæ

lib. 10. c. 18. cuius ini est sapiens, civ. med.

pa 4. non mul. procul ante finem.

in sen. habetur in com. ad c. 61. 1. sa. parum a me. to. 5.

c. 13. civ. prin. to 7. ca. 12. a me. ill. us to. 5.

imo, peccato

atum? e?

Superbia atum est quod ipse d superas. Dicitur colorum: Ergo su-

udinet. etis quo- fiffit: & que facta. icur dici- erbia est Deo aff- ie Augu- atur, cum o superbia

onstratur per Philo- tur oppo- firm

uerie imitatur Deum. Odit namque cum socijs æqualitatem sub illo; sed imponere vult socijs dominationem suam pro illo.

Ad tertium dicendum, quod superbia directe opponitur virtuti humilitatis, quæ quodam modo circa eadem cum magnanimitate existit, vt supra dictum est*. Vnde & vitium quod opponitur superbia, in defectum vergens, propinquum est vicio pusillanimitatis, quæ opponitur magnanimitati secundum defectum. Nam sicut ad magnanimitatem pertinet impellere animum ad magna contra desperationem, ita ad humilitatē pertinet retrahere animum ab inordinato appetitu magnorum contra præsumptionem. Pusillanimitas autem si importet defectum à prosecutione magnorum, proprie opponitur magnanimitati per modum defectus. Si autem importet applicationem animi ad aliqua viliora quàm hominem deceant, opponitur humilitati secundum defectum. Vtrumque enim ex animi paruitate procedit: sicut & è contrario superbia potest secundum superexcessum & magnanimitati & humilitati opponi secundum rationes diuersas: humilitati quidem, secundum quod subiectionem aspernatur: magnanimitati autem, secundum quod inordinate ad magna se extendit. Sed quia superbia superioritatem quamdam importat, directius opponitur humilitati: sicut & pusillanimitas quæ importat paruitatem animi in magna tendentis, directius opponitur magnanimitati.

ARTIC. II.

Vtrum superbia sit speciale peccatum?

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod superbia non sit speciale peccatum. Dicit enim Augustinus* in libro de Natura & gratia, quod sine superbiz appellatione nullum peccatum inuenies. Et Prosper dicit in libro de vita contemplatiua, quod nullum peccatum sine superbia potest, vel potuit esse, aut poterit, Ergo superbia est generale peccatum.

785

infr. a. 8.

cor. 1.

2. q. 84.

a. 2. q. 2.

d. 1. q. 1.

ar. 3. cor.

q. d. 42.

q. 2. ar. 3.

ad 2. q.

Mat. 9. 8.

1. 2.

1. c. 29. 8. 7.

1. 3. c. 2.

parum a.

ps. 117.

¶ 2. Præ.